

Filosofické úvahy o mantice.

Již od nepaměti v dějinách každé kultury, setkáváme se se zvláštními t. zv. »magickými« praktikami, jež moderní věda musí vysvětlovati jednotnou formou pověry. Vyplývaly ze způsobu myšlení a dávaly život kulturám, které přibližovaly člověka ke smyslu jeho bytí metodami, analyticky naprosto nestanovitelnými. A přece přinesly tyto kultury — Egypt, Řecko, Persie, Arabie světlo vědění, jehož pochopení jest touhou lidí, obsahující cíle, jejichž dosažení dovedou si přát jen ti, kteří dosud neztratili naději zlaté stezky.

Tajemství světla jest v přírodě; příroda je brání, ale dává je ráda těm, kteří je nezneužijí, aby se neničili: příroda brání nás.

Staré vědy, ať už astrologie, alchymie, lékařství, theurgie, mantika atd., pramenily z vědy jediné a tou byla čistá filosofie, která obléká mnoho těl, aby se projevila. Byly stvořeny tak, jako příroda stvořila přírodu: na podkladě zákona o analogiích. Poněvadž člověk je obrazem Boha, tedy i přírody, skrývá v sobě všechno stvořené, tedy i síly, jimiž se tvoří a moudrost jak jimi tvořiti. Filosofie odhaluje moudrost trojjediné Ideje, kterou vyjadřujeme třemi pojmy: Vědění — Síla — Krása; Síra — Rtuť — Sůl v alchymii. Krása je sloučením Vědění a Síly, jež se dokonává zrozením ve tvarech Země, Vědění, Síla a Krása jsou ideemi a Země je prvkem, který je obléká v těla, skládající se ze čtyř živlů (země, vzduch, oheň, voda).

Podle hermetické filosofie jest Síra (Duch) zhmotněním tepla, obsaženého v ohni a vzduchu, Rtuť jest zhmotněním vlhka, obsaženého ve vzduchu a vodě a Sůl zhmotněním sucha země a ohně.

Základním hybným živlem je oheň, otec života; země jest výslednicí všech a svojí povahou jest s to, propůjčovati svoje tvarové schopnosti ideji Krásy — Sole.

Voda, jakožto universální rozpouštědlo, je nosičem působce života, otce — ohně. Ale přímé spojení ohně a vody není možné, stejně jako bychom nespojili oheň a vodu fyzickou. Zde jest třeba prostředníka, androgynního prvku, který nese horký temperament ohně i vlhkou povahu vody a přes něž mohou oheň a voda projevit svoje kvality; aniž by se navzájem potíraly.

Tímto prvkem, který je vlastním koloběhem života a životem samým, je vzduch. Vzduch je to, co život udržuje; oheň je to, co životu dává vznik; voda jest nosičem obou. Země je výsledný prvek, který snese projevy všech tří předcházejících.

Jest tedy vzduch, a to i vzduch fyzického světa, v oblasti čtyř živlů tím, čím je Sůl — Krása ve světě Idejí. Je vlastním životem svojí oblasti, svého světa a tak odráží svět Idejí, v životě světa fyzického. Vzduch je krásou (solí) světa Idejí, přenesenou analogicky do světa fyzických projevů. Vlastním dárce všeho živého jest ovšem idea — pramenící ve svém světě idejí — a náš život ve světě čtyř fyzických živlů je jen zrcadlením života idejí.

Svět čtvernosti jest projevovalým nositelem světa trojnosti. Projevy ideového světa chápeme pěti smysly z projevů čtyřživelných tvarů bytí. Jest tudíž pětka prvkem organicky spojujícím život ve tvarech s životem Idejí, t. j. ducha, čímž dány jsou projevy tří světů; Duch — Duše — Fyzický svět. Z nich každý má stejnou organizaci, t. j. 3 + 4, jejichž součet, sedm, jest harmonickým spojením prvků dynamického a statického, oživujícího a oživeného; dle filosofie Tarotu »Vítězný vůz«, řízený znovuzrozeným člověkem. Číslo 21 dává nám tak obraz stvoření všech tří světů.

Právě proto vážíme si tak Tarotu, neboť on jest jediným systémem, vyjadřujícím v symbolických obrazcích vnitřní strukturu tvůrčího dění od alfa do omega ve svých 22 velkých arkánech, t. j. 7 × 3 světy, jichž jest člověk, lama dvacátá druhá.

Člověk na tomto listě zobrazen je ale bláznem a snad tímto symbolem jeho tvůrci nevyjadřovali ani příliš přísný soud, pohlédneme-li na babel lidských vášní a pýchy. Právem tvrdí se, že Tarot je knihou, která nemá začátku a jejíhož počátku se nikdo nedopátral a asi nedopátrá. Jest odkazem, který prý andělé inspirovali, aby zbloudilému Adamovi zachovali kus ráje a shrnuli tak moudrost, již má zpět dobýti, aby se opět našel a na věky vykoupil.

Snad kamenná pohádka sfingy dala by více, kdybychom uměli evokovati kámen a přiměli jej k vyprávění o hříchu potopené Atlantidy, z níž Egypt zachránil jen prst, zúrodnující potomní kultury.

*

Jak řečeno v předcházející stati, jest vzduch vlastním projevem života a prvkem, přenášejícím prostřednictvím síly pětky projevy potrojného světa ideí. Vzduch, jež dýcháme, jest životem našeho těla. Kdyby přestala jeho cirkulace v našem těle a krev přestala jej přijímati ze vzduchového obalu zeměkoule, přestal by život a ocitli bychom se svým vědomím, které by nebylo již vědomím fyzického okolí a těla, ve světě, který jest pro nás neznámým, pokud jsme do něho vkročili poprvé. Jedná se o svět, v němž žijí naše myšlenky a který jest vzhledem k naší fyzické skutečnosti příčinnou sférou, analogií trojitého světa základních Ideí, se svojí vlastní bytností, která jest čtverností dalšího, vyššího světa. Toto jest stará filosofická poučka:

- a) tři světy dle podstaty,
- b) čtyři podle projevu.

Není ale třeba jíti tak daleko, abychom si učinili přítomným svět příčin a ideí a ztotožnili se s jeho projevem.

Vzpomeňme jen letmo, jaké účinky na naše vnímání má šum tekoucí vody a kterak hudba, pramenící z čistých zdrojů samé přírody tlumí náš pocit okolních skutečností, jako by rozpouštěla formy před tím normálně vnímaného a vysunovala funkci smyslů až k jakémusi nulovému bodu. Po jeho dosažení — kdyby nerušilo okolí a kdybychom nebyli rušeni spontánními, v naši mysl deroucími se vjemy — musel by nastati stav, v němž bychom byli s to viděti skutečnosti, jež bylo by možno umístiti analogicky někam na škále dějství mezi duší a skutečností, ale nad tuto fyzickou skutečnost.

Kdybychom zkoumali, samozřejmě post festum, svůj stav, v němž jsme se ocitli, seznáme okolnosti, kterými jest i podmíněn:

- a) mysl nepracovala; nezpracovávala vjemy okolí i těla,
- b) smysly jakoby byly vyřazeny ze svojí funkce; jich spojení s myslí bylo neb téměř bylo nulové,
- c) neuvědomovali jsme si tělesné funkce, zvláště pak ne dýchání,
- d) nevíme vlastně co a jak bylo, ocitli jsme se na nulovém bodě.

To, co lze každému docílit, je utlumení tělesných funkcí, relaxace — snížení funkce vzduchu na minimum — kterýžto pasivní posismus indukuje automaticky pasivnost mysli, což jest stav velmi žádoucí, abychom byli s to orientovati se ve »vodách« nad nulovým bodem.

Podle schopnosti individua lze vnikati ovšem do světa zákonů a principů, což zůstává vyhrazeno mistrům umění, kteří si této výsady dobyli čistou touhou a prací.

Těmito úvahami dostali jsme se do oblastí, z nichž mantický operatér čerpá látku pro svoje výrobky, postihuje příčiny života přímým stykem prostřednictvím smyslů, přetavených v jediný jakýsi nadmysl.

Zde pak začíná pravá mantika, hadačství a věštění, tolik posmívané pochlebnickou a neduživou filosofií, která ví vše bez zkoumání a ani zkoumati neumí.

*

Vnímáme-li normálně skutečnosti, děje se tak v čase a prostoru. Tvrdí se, že čas a prostor jsou pojmy relativní. Nelze tvrditi, že prostor a čas jeví se v každé říši života tak, jako se jeví našim smyslům. Možná, že se nejeví vůbec, ale s jistotou můžeme říci, že všude platí zákon analogií; a jsou-li ve světě fyzickém čas a prostor, musí býti kdekoliv jinde jejich analogie, jinak by prostor a čas nemohly býti stvořeny tak, jak je známe a jak se nám jeví.

Podle zkušeností, které lze zkoumati a které nám poskytují slavná proroctví, možno dojíti k závěru, že čas a prostor nemohou existovati v takovém podání, na jaké jsme normálně zvyklí; a schází-li příčiny, které náš prostor dělají prostorem a čas časem, uznáme, že obra prvky, t.j. čas a prostor je nutno označiti za relativní, t. j. ne vždy a všude platné a nemůžeme je pak svým způsobem určovati, jeví-li se nám v podstatně jiné formě.

Jak vznikl prostor? Stvořením hvězd, slunce, měsíce, země.

Jak vznikl čas? Z jejich pohybu.

Hvězdy, slunce a měsíc střídají svoji vzájemnou posici, mění konstelaci, střídá se fáze negativní a pozitivní, klad a zápor, jehož analogiemi jsou den, měsíc, rok, atd.

Země točí se kol své osy. Jednou jest postavena tvář v tvář slunci, po druhé jest k němu obrácená. Je to střídání tmy a světla a body mezi krajními vzdálenostmi jednoho otočení se kol osy jmenujeme dnem a dělíme jej na 24 hodin. Jeho světlo, klad, nazýváme rovněž dnem, tmou, zápor, nocí.

Slunce, měsíc, planety, země atd. obíhají přibližně ve stále stejných drahách. Než slunce proběhne svoji dráhu, uplyne doba 365krát větší, než jest otočení země kol osy. Této době říkáme rok.

Vidíme, že čas jest jen námi stvořeným pomocným dělením, plynoucím z naší potřeby orientovati se. Totéž platí o prostoru, což ale není tak makatelné.

Jak chce kdo určití čas v proroctví:

»Až červená růže opadá a než bílá začne kvéstí...«

Nebo: »Vidím ptáka, jenž létá od domu k domu. Již třikrát letěl sem a tam; a vyšli panic a panna a byli si manželé. Ona povila syna, který nedá shasnouti pochodním...«

Čas je zde; věříme, že je stanoven zcela přesně, ale je jinak vyjádřen a proto dbejme, abychom v takových případech nepronášeli ukvapených úsudků, pokud jeho stanovení není evidentní, na př.:

»Narození potomka — padá listí, příroda se připravuje ke spánku.«

Nemýlíme se asi, řekneme-li: »Narození v listopadu neb na podzim.«

»Na počátku bylo Slovo, to slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo.«

Slovem bylo všecko stvořeno a příroda jest jeho nejzazším ztělesněním, jakoby zrcadlem, v němž Slovo obléká se ve tvar. Příroda jest hodnotou Slova ve tvaru a to Slova jediného. Jelikož není látky, která by byla s to snést tuto obrovskou sílu v její Jedinosti, je Ono rozloženo v tisícero dílčích bytí — bytostí. Není tvora, ani síly v něm, jež by nebylo možno vyjádřiti dílčím slovem, malým úlomkem jediného Slova, které je stvořilo, i když to není slovo určitelné zvukem fyzických vln!

Ono povznáší i ničí. Slovo — zvuk je silou, které naše vědomí může přemístiti do sfér mimo fyzický svět, tlumí neb anuluje pracovní automatismus smyslů, abychom tak dosáhli, co hledáme.

Přirozeně, že i složky slova, t. j. písmeny, mají v mantice i jinde v magii svoje pole působnosti, neboť z nich jsou slova stvořena.

Často jsou slova, která nedávají konkrétní smysl, ale síly písmen jsou tak sestaveny, aby slovo, které skládají, dávalo předpokládaný psychický účinek. Totéž platí o hudbě, která mantického operátora přivádí do příhodné pasivní, receptivní nálady, v ní ho udržuje, snižujíc jeho pozornost k okolním vjemům a zaostřujíc ji na skutečnosti, jimiž se chce obírat.

Slovo jest silou.

Slovo — síla — zvuk, zbořilo brány Jericha a jimi tvořil Adam pouhým vyslovením, kombinuje písmena adamské abecedy, která je zvukovou protihodnotou sil čtyř živlů.

Síla slova a písmen je důvodem mantramů a posvátných slov. Ze starého magického díla vyjmuli jsme dva příklady:

Mantram, pronášené mantickým operátérem před operací. Pro věci minulé:

T H I R A M A
H I G A N A M
I G O G A N A
R A G I G A R
A N A G O G I
M A N A G I H
A M A R I T H

Mantram pro věci budoucí:

N A B H I
A D A I H
B A K A B
I H B A N

Jest třeba znáti je nazpaměť, ne čísti je; pronášena jsou tak, že si neuvědomujeme co pronášíme, až ztratíme jich smysl.

Slovo je ladičem a usměrňovačem vědomí. Není ale jediným prostředkem, který může operátor užítí, aby došel účele ladění, t. j. pasivního, vnímavého stavu, za kterého může postihnouti skutečnosti, které hledá.

Má k dispozici vůně a kuřidla. V praxi se těchto dvou způsobů, t. j. kombinace, mantramů a kuřidel, vždy užívá; k tomu přistupuje ještě magický kruh, působí-li více osob.

Z nich jedna vykládá a ostatní jsou pasivními částmi magnetu, v jehož poli se operace odehrává. Drží se vzájemně za ruce a dva krajní drží vykládajícího v zápěstí.

Kuřidla a vůně volíme dle jejich planetárních, resp. radikálních hodnot. Dbáme, abychom neuvěřovali kuřidel, jež dráždí smysly nežádoucím směrem, na př. benzoe — dráždí pohlavnost, semeno

blínu — rozohňuje strukturu nenávisti atd., nýbrž volíme příslušné ingredience tak, aby jich hodnota korespondovala s abstraktními filosofickými pojmy, čímž nastane žádoucí naladění, na př.:

kadidlo — vroucnost, myrha — čistota, růžové listí — čistá touha, lilie — oddanost atd. Užíváme vlastně stále téhož, neboť bylina i strom jsou Slovem.

Nesmrtelný Jakub Böhme slyšel prý květiny hovořiti a rozmlouval se zvířaty. Vysvětlení je lehké, hermetik skutečnost toho pochopí, prakse je ovšem těžká.

Bylo-li co slovem stvořeno, musí slovo, t. j. svoje jméno vydávati a snažením se — jakousi meditací, ovšem spontánní a okamžitou — na př. do rostliny postřehne jasná mysl slovo, které je do bytí jakožto jeho duše vloženo. Tvar, tělo, přesně odpovídá síle slova, které jej stvořilo.

Je tedy možné z tvaru, resp. tvarů souditi na sílu, která se v něm ukrývá. Staří zde byli mistry, i středověk měl svoje adepty a není mrtvo toto umění ani dnes, ačkoliv je vzácné.

Souhrn znaků, které nám odhalují tajemství tvůrčího slova, sluje signatura. Čtení těchto signatur bylo základem umění augurského v Chaldei, Assyrii a jinde.

Je-li člověk signaturou signatur, t. j. obrazem božím, tudíž syntézou dílčích bytí a sil, můžeme souditi z projevů těchto dílčích sil a bytí na popudy, které je k projevu vedly a postihnouti tak v akci síly, které se později asi projeví v člověku.

Sem patří i stará astrologická praktika, čtení z hvězd, ovšem bez horoskopu, přímým zřením a ponořením se do oceánu hvězdného nebe. Augur »chytal« vjemy nořením se do dění a z něho dělal pak svůj soud.

Tak souzeno a věštěno bylo z letu ptáků, z plavání ryb, z prvního dojmu, který zanechala v davu neočekávaná zpráva, z letu vrhaných šípů (Ezechiel XXI, 23–28), atd.

(z časopisu *Medium*, roč. V., č. 4.–5., vydaného v Praze, dne 31. května 1940)

אבלם